

1. NIVELL CONTEXTUAL

TÍTOL	ANT 100 , de la sèrie: Antropometries de l'Època Blava .
AUTOR	Yves Klein (Niça, França, 1928 – París, França, 1962)
ANY	1960
DIMENSIONS	145,1 x 298,1 cm.
TÈCNICA	Empremtes del cos de la model i del propi Klein amb pigment pur i resina sintètica sobre paper muntat sobre tela. Es coneixen més de cent cinquanta <i>Antropometries (ANT)</i> sobre paper i unes trenta sobre seda, gasa o tela, anomenades <i>Antropometries Suaires (ANT SU)</i> .
LOCALITZACIÓ DE L'OBRA	Collection Hirshhorn Museum, Washington, USA
DADES BIOGRÀFIQUES RELLEVANTS	<p>El seu pare, Fred Klein, era paisatgista de l'escola del sud de França i la seva mare, Marie Raymond, va ser una de les primeres pintores de l'informalisme a París.</p> <p>L'any 1947 es va inscriure en una escola de judo, a la caserna de la policia de Niça. Els principis del judo, que permetien a un individu vèncer l'adversari més poderós amb un mínim d'esforç, van atraure a Klein, qui es va preparar amb interès. A les classes de judo va conèixer Claude Pascal i Armand Fernández, els amics més importants de la seva vida. Amb la lectura de <i>La Cosmogonia des Rosecroix</i> de Max Heindel, els tres amics començaren a practicar exercicis de visualització a l'estil tântric, es van tornar vegetarians i feren dejuni un cop a la setmana, una setmana al mes i un mes a l'any. Segons Heindel, el món es trobava al final de l'Era de la Matèria, en què l'esperit estava captiu en cossos sòlids, i a l'inici de l'Era de l'Espai obert, en què l'esperit existiria lliure de la forma, en unió amb l'espai infinit.</p> <p>Del 1949 al 1950 es va formar a Londres com aprenent al taller del daurador Robert Savage, amic del seu pare, que li va ensenyar amb precisió artesana els fonaments de les tècniques pictòriques, la preparació de les coles, els colors i els vernissos.</p> <p>L'objectiu de la seva estada al Japó de 1952 a 1953 va ser l'entrenament físic i espiritual de judo al prestigiós institut Kodokan de Tòquio. Va obtenir el cinturó negre, quart dan i, en tornar a Europa, es va convertir en director tècnic de la Federació Espanyola de Judo a Madrid.</p> <p>L'any 1955, de tornada a París, va presentar un monocrom al <i>Salon des Réalités Nouvelles</i>, però se li va aconsellar que introduís almenys un altre color, un punt o una línia. Klein, altrament, defensava amb fermesa la capacitat del color pur per representar alguna cosa per si mateix. L'encontre amb el crític Pierre Restany va significar el canvi decisiu en la comprensió i la difusió del seu art.</p> <p>El 1957 va pintar 11 monocromies blaves, idèntiques en tècnica i format, i les va exposar a la Galleria Apollinaire de Milà, amb preus diferents. Els compradors li van donar la raó, perquè cadascun va pagar un preu diferent</p>

	<p>per l'experiència individual del mateix quadre.</p> <p>El 28 d'abril de 1958, a la Galerie Iris Clert de París, va exposar <i>Le Vide (El buit)</i>. Havia pintat la sala en 48 hores amb pintura blanca, amb el mateix aglutinant que a les seves monocromies, per mantenir d'aquesta manera la intensitat del color. El discurs del pintor va anunciar aquella nit l'arribada de l'època "pneumàtica" (pneuma: alè, respiració, principi de vida, ànima), l'època de l'experiència artística espiritual. Les peces inexistents van ser anomenades per Klein "zones de sensibilitat pictòrica immaterial".</p> <p>Poc després d'exposar <i>Le Vide</i>, Klein va conèixer a Niça una jove pintora alemanya anomenada Rotraut, germana de l'artista del Grup Zero Gunther Uecker. S'hi van casar el 21 de gener de 1962 a París. El 6 de juny del mateix any, Klein va morir a conseqüència d'una crisi cardíaca, pocs mesos després va néixer el seu fill Yves.</p>
<p>CONTEXT HISTÒRICO-ARTÍSTIC</p>	<p>L'octubre de 1960, mentre a Nova York es desenvolupava el Pop i el <i>Happening</i>, a París es donava a conèixer el <i>Nouveau Réalisme</i> (Nou Realisme). Uns mesos abans havia publicat el seu primer manifest a Milà i el 1961 publicà el segon amb el títol <i>À 40 degrés au-dessus de Dada</i>. Els líders del grup eren el crític Pierre Restany i Yves Klein; a la mort d'aquest el grup va començar a desintegrar-se. Van formar part del Nou Realisme artistes com Arman, Dufrêne, Hains, Raysse, Spoerri, Tinguely, Villeglé, César, Rotella, Niki de Saint-Phalle, Christo i Deschamps.</p> <p>La seva fórmula: "Nou Realisme = noves formes de percepció de la realitat" feia referència no tant a la forma de reproduir els objectes de la realitat com de manipular-los, per tal d'oferir una imatge insòlita de l'entorn i la cultura material. Gran part del seu treball es fonamentava en el desenvolupament de les possibilitats del <i>ready-made</i>. Restany, en el segon manifest declarava: <i>El gest anti-art de Duchamp a partir d'ara serà afirmatiu. El Readymade ha deixat de ser el límit de la negació per convertir-se en la base d'un nou vocabulari expressiu</i>. La forma de procedir d'aquests artistes es basava en la combinació objecte-acció, així: Christo els empaqueta; Hains, Villeglé i Rotella despengen trossos de cartells i els tornen a ajuntar; Arman acumula objectes semblants; César comprimeix automòbils; Spoerri utilitza l'<i>assemblage</i> per recrear situacions casuals; Yves Klein pinta els objectes de blau, etc.</p> <p>Amb les <i>Antropometries</i>, Yves Klein es situa com antecedent de l'art d'acció que es desenvoluparà ambdós costats de l'Atlàntic a finals dels anys seixanta, quan es comença a considerar el cos com a suport i mitjà d'expressió artística.</p>

2. NIVELL FORMAL

<p>DESCRIPCIÓ</p>	<p>Cinc empremtes blaves, femenines i masculines, intercalades en forma de fris sobre el paper. Les empremtes enregistren la part frontal del tronc i de les cuixes.</p>
	<p>L'autor utilitza el seu propi cos per deixar tres empremtes sobre la tela i dirigeix l'acció de Rotraut, la seva futura dona, que deixa dues empremtes més. Aquesta obra és extraordinària si considerem el fet que només es coneixen quatre antropometries amb les empremtes del cos de l'artista.</p> <p>La idea de l'empremta corporal està vinculada a la seva formació de judoka i els seus entrenaments en la caiguda lliure, que sempre deixa senyals visibles</p>

PAPER DE L'AUTOR	<p>els seus entrenaments en la caiguda lliure, que sempre deixa senyals visibles sobre el tatami.</p> <p>El 27 de juny de 1958, Klein va fer el primer experiment a casa de Robert Godet, un altre gran mestre de judo, fent rodar una model nua i pintada de blau sobre un paper estès a terra fins que va aconseguir enregistrar les empremtes. Aquest mètode no el va satisfer, perquè contenia massa elements casuals.</p> <p>El 23 de febrer de 1960 va repetir a casa seva una acció similar davant de l'historiador de l'art Udo Kultermann i del crític Pierre Restany. Rotraut va cobrir de pintura els pits, el ventre i les cuixes de la model Jacqueline i quan aquesta va deixar les seves empremtes sobre el paper, Restany exclamà: "Aquestes són les antropometries de l'època blava".</p> <p>Klein pretén eliminar qualsevol indicatiu de la mà de l'artista en aplicar la pintura. Les antropometries s'originen a partir de l'empremta dels cossos i les monocromies foren realitzades amb un corró, amb la intenció obtenir una superfície pictòrica homogènia. Tot i així, la seva participació en ANT 100 indica que no sempre l'artista quedava distanciat de la realització de l'obra com ho demostren també diferents fotografies de Klein amb les mans plenes de pintura o inclús aplicant la pintura sobre el cos de la model.</p>
PAPER DE L'ESPECTADOR	<p>Les antropometries es duïen a terme en un ritual públic o privat, segons les instruccions de Klein.</p> <p>La primera presentació de les <i>Antropometries de l'Època Blava</i> fou el 9 de març de 1960, a la Galerie Internationale d'Art Contemporain del comte Arquián. La velada no estava oberta al públic en general, només a uns quants escollits que havien d'assistir vestits d'etiqueta. Al començament de l'acte, Klein va indicar a l'orquestra formada per vint músics que interpretés la <i>Simfonia monòtona</i>: un to permanent i ininterromput durant vint minuts seguit de uns altres vint minuts de silenci. Tres models van entrar nues a la sala, amb recipients plens de pintura blava, es van cobrir el cos de pintura i van deixar les empremtes blaves sobre el paper que havia penjat a la paret, seguint les indicacions de Klein. En contrast amb el ritme contingut de la pintura de la paret, les empremtes creades al terra representaren l'energia pura del moviment, provocades en arrossegar el cos pintat de blau de la model sobre el paper estirat a terra. Encara que el número d'espectadors a la Galerie Internationale va ser limitat, molta gent va poder reconstruir el fet mitjançant les fotografies o imatges cinematogràfiques enregistrades a l'esdeveniment.</p> <p>Klein va crear nombroses antropometries a la sala d'estar de casa seva, que es convertia a la nit en el seu estudi i rebia amics i coneguts a presenciar el procés creatiu.</p>

3. NIVELL INTERPRETATIU

	<p>International Klein Blue (IKB): color blau ultramar intens creat per Yves Klein la tardor de 1956, després d'experimentar durant tot un any amb el farmacèutic i químic Adam en París. El va patentar el 19 de maig de 1960 en el registre de patents de París a fi de salvaguardar la seva composició química.</p>
--	---

<p>ELS MATERIALS</p>	<p>El color blau és una constant en l'obra de Klein, que vol proporcionar als espectadors no una mera experiència visual, sinó una percepció sensorial integral que els desperti una major sensibilitat vers l'immaterial. El blau de les empremtes evoca la puresa i l'elevació espiritual.</p> <p>Cossos vius: <i>(Les models) es van convertir en pinzells vius! Feia molt de temps que havia rebutjat el pinzell. Era massa psicològic. Pintava amb corró, més anònim, intentant crear una distància –al menys una distància intel·lectual, sense variació- entre la tela i jo durant l'execució. Ara, com un miracle, el pinzell retornava però en aquesta ocasió amb vida pròpia. Sota les meves directrius, la mateixa carn aplicava el color a la superfície, i amb absoluta precisió. Podia romandre constantment a la distància "X" del meu quadre i d'aquesta manera dominar contínuament la meua creació durant tot el procés.</i></p> <p><i>D'aquesta manera restava net. Ja no m'embrutava amb el color, ni tan sols la punta dels dits.</i></p> <p>Yves Klein: <i>Le vrai devient réalité</i>, Zero 3, juliol de 1961. Reeditat a Zero, 1973, pàg. 86-87.</p>
<p>LES FORMES</p>	<p>A les seves monocromies, Klein utilitza el color com a forma pura d'expressió de la sensibilitat. Rebutja tota línia o dibuix com a limitació a favor de la percepció espiritual.</p> <p>El cos: Les empremtes corporals s'han reduït a la dimensió essencial del tronc com a símbol antropomètric, sense cap expressió d'individualitat.</p> <p>La morfologia de cada antropometria depèn de l'anatomia, l'expressivitat i el temperament dels cossos que intervenen. Segons la posició de l'empremta sobre el suport, les antropometries es divideixen en estàtiques i dinàmiques, i segons la forma, en positives i negatives. Les negatives s'han aconseguit polvoritzant la pintura amb una pistola al voltant del cos de la model. De vegades es combinen ambdues tècniques sobre un mateix suport.</p> <p>Les antropometries no s'han de considerar com un retorn a la figuració després de les monocromies. Klein no utilitza models amb la intenció de pintar figures, sinó que busca formes per a captar la seva essència. El cos és en les antropometries un centre d'energia física, sensorial i espiritual.</p> <p>Klein utilitza la carn per expressar la presència fenomenològica del cos. Concep el cos com a signe i significant de la vida. El cos esdevé presència evocadora però també únicament un rastre, el vestigi de la forma material que ja no existeix en temps real. En l'univers conceptual de Klein, les antropometries són resurreccions de la carn i històricament recuperen la imatge del cos en la història de l'art.</p> <p>En el cas de <i>ANT 100</i>, les empremtes de Yves i Rotraut remetien a la tradició pictòrica d'Adam i Eva o als retrats conjugals de Rembrandt o Rubens.</p>
<p>CONSIDERACIONS DE L'AUTOR</p>	<p><i>Vaig entendre ràpidament que era el bloc mateix del cos, és a dir, el tronc i la part superior de les cuixes, el que realment em fascinava. Les mans, els braços, el cap, les cames, no tenien importància. Només el cos està viu, totpoderós, sense pensament. El cap, els braços, les mans són únicament articulacions intel·lectuals al voltant de la massa de carn que és el cos!</i></p> <p><i>El cor batega independentment del nostre pensament; la ment no el pot parar. La digestió treballa sense cap intervenció per part nostra, sigui intel·lectual o emocional. Respirarem sense reflexionar.</i></p>

	<p><i>Certament, tot el cos està fet de carn, però la massa essencial és el tronc i les cuixes. És allí on trobem l'univers real, amagat per l'univers de la nostra limitada percepció.</i></p> <p>Yves Klein: <i>Le vrai devient réalité</i>, Zero 3, juliol de 1961. Reeditat a Zero, 1973, pàg. 86.</p>
CONSIDERACIONS CRÍTiques	<p><i>El gest blau llençat per Yves Klein recorre 40.000 anys d'art modern per a reunir-se amb l'empremta de la mà anònima, tan suficient com necessària en els albors del nostre univers, que en Lascaux i Altamira signifiquen el despertar de l'home a la consciència i al món.</i></p> <p>Pierre Restany: <i>Yves Klein</i>, pàg. 110.</p>

4. RECURSOS

ON LINE	<p>www.centrepompidou.fr/pompidou/communication.nsf Dossier elaborat pel Centre Pompidou entorn a l'exposició <i>Yves Klein: corps, couleur, immateriel (5 oct 05 – 5 fév 07)</i>.</p> <p>http://www.centrepompidou.fr/education/ressources/ENS-yves_klein/ENS-Yves_Klein.htm Dossier educatiu del Centre Pompidou que ofereix una introducció general a l'obra de Yves Klein en el seu context històric, geogràfic i estètic, el comentari d'una selecció d'obres, la biografia, la cronologia de l'obra i una bibliografia selectiva.</p> <p>http://hirshhorn.si.edu/education/modern/modern4.html Proposta didàctica del Museu Hirshhorn sobre l'obra <i>ANT 100</i>.</p> <p>http://hdl.handle.net/2099/1896 Pàgina del Servei de Biblioteques i Documentació de la Universitat Politècnica de Catalunya que recull l'article en format digital de Thomas Mcevilley: <i>Yves Klein conquistador del vacio</i>, procedent de la revista d'arquitectura n°2, gen. 1994.</p> <p>http://performancelogia.blogspot.com/2007/06/yves-kleinanthropometries-of-blue.html Espai web creat a Veneçuela amb la intenció de recopilar, publicar, difondre i intercanviar documentació sobre l'art de la <i>performance</i>. Mostra un vídeo de l'any 1960 sobre la realització de les <i>Antropometries de l'Època Blava</i> i les pintures de foc.</p>
BIBLIOGRAFIA	<p>Stich, Sidra: <i>Yves Klein</i>, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid, 1995.</p> <p>Weitemeier, Hannah: <i>Klein</i>, Taschen, Madrid, 2001.</p>
PROCEDÈNCIA DE LA IMATGE	<p>Warr, Tracey i Jones, Amelia: <i>El cuerpo del artista</i>, Phaidon, London, 2006, pàg.: 56.</p>

5. APLICACIONS A L'AULA

	<ul style="list-style-type: none"> - Com està pintat aquest quadre? - Totes les empremtes són iguals? - Tenen alguna cosa en comú? - El cos humà és de color blau? Doncs, per què creus que l'artista ha
--	--

<p>PREGUNTES ESPECÍFIQUES DEL GUIÓ DE COMENTARI</p>	<p>utilitzat aquest color?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Què podem dir de les persones que han imprès el seu cos sobre el paper? - De què ens pot estar parlant l'artista? - Creus que aquest procediment és innovador?
<p>PROCÈS DE CONCEPCIÓ DE L'OBRA ARTÍSTICA</p>	<p>OBJECTIUS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el concepte de performance i <i>hapenning</i>. - Destacar la importància del procés sobre l'obra acabada. - Considerar el color com a vehicle de percepcions espirituals.
<p>PROCÈS DE REALITZACIÓ DE L'OBRA</p>	<p>PROCEDIMENTS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ús d'instruments no convencionals (el propi cos en detriment del pinzell, per exemple) - Participació d'altres persones en la realització de la pròpia obra. - Documentació gràfica (mitjançant vídeo o fotografia) de l'obra d'art efímera.